

OBSAH

<i>Kresťanské hodnoty</i>	3
<i>Púšť plače</i>	4
<i>Životy svätých</i>	5
<i>Otázky a odpovede</i>	7
<i>Pravoslávna ikona</i>	8
<i>Kázeň o ostatkoch svätých</i>	11
<i>Detská stránka</i>	14
<i>Recepty</i>	20
<i>Drahocenné vykúpenie</i>	21
<i>Čudotvorné ikony</i>	22
<i>O kresťanskej výchove detí</i>	24
<i>Evanjeliové cnosti</i>	25
<i>Zo života skupín</i>	26
<i>Pozvánka</i>	31

**„Čokoľvek ste urobili jednému
z týchto mojich najmenších
bratov, mne ste urobili“.
Mt 25,40**

Spasi Vás Hospodi!

Obálka: Letný tábor Štôla

Letný tábor Štôla, Tábor Modlitba očami detí

ISTINA

*Mesačník Bratstva pravoslávnej mládeže
na Slovensku - SYNDESMOS
ročník XV./2010*

šéfredaktor: *Lenka Kimaková*
redaktori: *Alexander Haluška, Michal Šivík, Zuzana Repková, Marcela Hvižďáková, Zuzana Sadilková, Juliána Kuzanová, Ján Husár, Tatiana Mihaličová*
pokladníčka: *Tatiana Mihaličová*
technický redaktor: *Marcela Hvižďáková*
detská stránka: *Janka Zajarovská, Lucia Kimaková*
redaktori pre distribúciu: *Luboš Omaska, Patrik Palasiewicz*

Vydáva:

*Bratstvo pravoslávnej mládeže
na Slovensku - SYNDESMOS
tel.: 0948 509 980*

e-mail: *istina12@gmail.com*
IČO: 17075947

www.bpm.orthodox.sk

S blahoslovením Jeho Vysokopreoslavenosti Jána, arcibiskupa prešovského a Slovenska.

Vychádza 12-krát do roka.
Ročný príspevok 5,40 €

*Vaše finančné príspevky
posielajte
na adresu redakcie:
Bratstvo pravoslávnej mládeže
na Slovensku - SYNDESMOS,
redakcia ISTINY
Bayerova 8, 080 01, Prešov,
prípadne na účet Istiny:
4008409298/7500.*

*Cirkevne schválené.
Redakcia si vyhradzuje právo upravovať
príspevky v súlade
s učením Cirkvi.
Nevyžiadané rukopisy nevraciam.*

*Vydávanie je povolené Ministerstvom
kultúry SR pod číslom EV 3633/09.
ISSN 1335-6739*

Tlač: GRAFOTLAČ Prešov

Spoločnosť, v ktorej žijeme prežíva duchovnú krízu. Určitou normou života spoločnosti sa stávajú úradné uzavretia manželstva, potraty, rozvody, alkoholizmus, drogová závislosť, neúcta mladých k starším a podobne. Falošné hodnoty zo zdrojov masmédií častokrát negatívne formujú naše vedomie. V takomto prostredí žijeme, v takomto sa aj formujeme a znášame aj všetky jeho nedostatky. Avšak každý človek v sebe samom môže obnoviť kresťanské hodnoty, keď začne kráčať cestou v duchu Evanjelia, cestou pravoslávnej duchovnosti, v rámci ktorej nejde len o to, aby sme hovorili o Christovi a Cirkvi, ale aj žili v Christovi a Cirkvi. Základom pravoslávnej duchovnosti bol vždy život v Christovi a Eucharistia ako realita jednoty človeka s Bohom.

Všetky charakteristické znaky pravoslávnej duchovnosti nám zjavuje samotný Boh, činí ich dostupnými pre nás, pre náš duchovný rast. Hlavnými sú láska a pokora. V Evanjeliu podľa Jána sa jasne hovorí o láske Boha voči svetu: „*Lebo tak Boh miloval svet, že svojho jednorodeného Syna dal, aby ne zahynul, ale večný život mal každý, kto verí v Neho*“ (Jn 3, 16). Apoštol Pavol nám približuje, v čom spočíva pokora Bohočloveka Isusa Christa a hovorí, že Christos „*sa vzdal hodnosti, vzal na seba podobu služobníka, podobným sa stal ľuďom a keď sa zjavil ako človek, ponížil sa a bol poslušný do smrti, a to až do smrti na*

kríži“ (Flp 2, 7-8). Boh miluje svoje stvorenstvo a cez svoju lásku nám zjavuje aj pokoru. Bez pokory všetky cnosti môžu byť zbytočné a privádzajú človeka k stavu pýchy a povýšenia sa nad bližnými. Boh nielenže sa stáva človekom, ale aj zachraňuje ľudstvo cez hanbu, poníženie a smrť na kríži, ktorým boli vystavení najväčší zločinci vtedajšej spoločnosti. Ďalšiu vlastnosť, ktorú nám Isus Christos zjavuje je pokánie. On sám svoju kazateľskú činnosť začína slovami: „*Pokánie čiňte, lebo sa priblížilo kráľovstvo Nebeské*“ (Mt 4, 17). Práve pokáním začína duchovný život človeka. Táto cesta vedie človeka k Christovi cez zápas s vlastnými vášňami a hriechmi. Svätí otcovia hovoria o tom, že naše pokánie začína vo chvíli, kedy sa zamyslíme nad vlastným životom a začíname ho porovnávať so životom Christa a jeho verných nasledovníkov, ktorých nazývame svätými, ale tiež aj vtedy, keď si uvedomujeme, že nie sme tými, akými sme povolani byť a toto uvedomenie je spojené so snahou zmeniť svoj život. Úlohou nás všetkých je neustále svedčiť svojím životom o kresťanských hodnotách dnešnej spoločnosti.

Jerej Vasyľ Kuzmyk

Púšť plače

Misionára v Severnej Amerike prekvapilo čudesné správanie beduína. Občas sa v celej svojej dĺžke

Chcela by som na ceste i v metre naveky zničiť ľahostajnosť, pohrdanie aj hnev, ktorý mnou lomcuje.

Ak je toto tvár Boha, som pohanka.

Ale viem, že On jestvuje vo svete mužov i žien, ktorí žijú život jednoducho, proste, a vedia, že úsmevom a pohľadom môžeme zapáliť hviezdu v srdci dieťaťa, žobráka i starca.

Všetky tieto hviezdy roztrúsené po svete

vystrel na zem a priložil ucho k piesku púšte.

Udivený misionár sa ho opýtal:

„Čo robíš?“

Beduín vstal a povedal:

„Priateľu, počúvam púšť, ako plače. Plače, lebo by chcela byť záhradou.“

Ako Ti mám o Ňom rozprávať?

Nemôžem to vyjadriť slovami.

Musím to žiť a nič viac!

Chcela by som to vykričať, chcela by som to vrhnúť všetkým do tváre.

raz objímu vesmír.

Vďaka niekoľkým, v ohni lásky a radosti, zažiarí tvár Boha.

A ja im dôverujem a chcem ich nasledovať.

Verím v nich.

A púšť zakvitne.

(osemnásťročná Anna)

BRUNO FERRERO: Štyridsať príbehov z púšte

Zuzana Repková

Svätý prepodobný Chariton vyznávač

Deň pamiatky 28. september.

Prepodobný Chariton žil v meste Ikonia Laodikejskej eparchie (Malá Ázia). Bol zbožným kresťanom, vyznačoval sa svojimi cnosťami a dobrými skutkami. Počas panovania bezbožného cisára Aureliana sa stal vyznávačom mena Christovho. Keď sa po krajine rozniesol príkaz o nútení kresťanov, aby sa poklonili pohanským bohom bol medzi prvými pred súd postavený svätý Chariton, lebo rázne odmietal urobiť poklon pred idolmi. Zviazali ho a priviedli pred súd.

„Prečo sa nepokloníš veľkému bohom, pred ktorými sa aj králi a všetky národy skláňajú?“ Chariton odpovedal: „Všetci bohovia pohanov sú démoni, ktorí sa niekedy chceli rovnať s najvyšším Bohom a pre svoju pýchu boli zvrhnutí z neba do hlbkej priepasti. Teraz sa snažia, aby boli uctievaní aspoň od nerozumných a oklamaných ľudí ako bohovia. Nakoniec oni i tí, ktorí sa im klaňajú, skoro zahynú a ako dym sa rýchlo rozplynú. Preto sa im nepoklonili! Verím v pravého Boha, Jemu slúžim, klaniam sa, lebo On je Stvoriteľom všetkého, Spasiteľom sveta a prebýva na veku!“

V takomto duchu začalo najprv milé presvedčanie, potom vyhrážky a mučenia, len aby prepodobný Chariton zaprel Christa a poklonil sa démonom. Svätého Charitona obnažili a bičovali. Skoro ho ubili na smrť. Keď ho odvliekli späť do väzenia ledva dýchal. Hodili ho do temnice a odišli. Milostivý Boh, vidiac utrpenie svojho služobníka, rýchlo

uzdravil jeho rany. Postavil sa na nohy a spolu s prorokom Dávidom mohol volať: „Ne umru, no živ budú i povím dila Hospodňa!“ (Ž 117, 17)

Na údiv všetkých bol svätý Chariton znova privedený pred súd. Hrdinský bránil svoju vieru v Christa a zahanboval modloslužobníkov. Igemon prikázal, aby mučeníka Charitona pálili sviečkami. Svätý veľmi trpel, ale aj tak chválil Boha. Ledva živého ho priviedli späť do žalára. V tom čase zomrel imperátor Aurelian, napomenutý Bohom za preliatie nevinnej krvi kresťanov. Na ceste z Byzancie do Iraku ho skoro trafil blesk a po príchode bol zavraždený svojimi blízkymi. Po jeho smrti sa prenasledovanie kresťanov skončilo, pretože nasledujúci cisár Tacit pochopil nepravosť svojho predchodcu a bál sa, že ho stihne hnev kresťanského Boha.

Uväznených prepustili domov, zmizol strach, biskupi a veriaci sa vrátili z púšte a lesov späť do miest. Nastala sloboda a Christova Cirkev sa mohla rozvíjať ďalej. Prepustený bol aj svätý vyznávač Chariton. Avšak po všetkých mukách sa smutne vracal domov, lebo nezavšíl svoj mučenícky veniec. Tak veľmi si želal umrieť za Christa. Od toho času Chariton skrášlený ranami sa zriekol sveta, zobral svoj kríž a vydal sa na ťažkú cestu. Zomrel pre svet a žil iba pre Boha.

Prepodobný sa vydal na púť do Jeruzalema, na miesta kde trpel Spasiteľ. Cestou ho prepadli zbojníci, zbili ho a keď zisťovali, že pri sebe nemá nič cenné, zviazali ho a odniesli do jaskyne s úmyslom zabiť ho. No rýchlo sa museli vrátiť, lebo pri-

chádzali ďalší pútnici a nechceli prísť o svoj lup. Svätý ostal v jaskyni, ďakujúc za všetko. Tu sa do jaskyne priplazil had. Našiel nádobu s vínom a začal piť. Had sa z vína opil a víno spolu so svojím jedom vyvrátil späť do tejto nádoby. Zbojníci sa vysmädnutí vrátili domov. Jeden za druhým pili otrávené víno. Po chvíli vo veľkých bolestiach zomreli. Svätý Chariton sa vyslobodil a v jaskyni našiel veľké bohatstvo, ktoré zbojníci počas dlhých rokov nakradli. Časť peňazí rozdal chudobným chrámom a monastierom v okolí a za zvyšné peniaze postavil na tomto mieste monastier, nazvaný Fáre (Fárus). Z jaskyne zlodejov urobil chrám. Prišlo tu mnoho ľudí, túžiacich po mníšskom živote. Svätý Chariton svojím príkladom priťahoval ľudí. Bol dokonalý v dobrých skutkoch i mníšskom snažení, miloval pôst a zdržanlivosť ako sladký pokrm. Námahu pokladal za oddych a chudoby sa držal akoby to bolo najväčšie bohatstvo. Bol milostivý a rád prijímal pútnikov, milosrdný, miloval bratov, pokorný, mlčanlivý a dostupný všetkým. V monastieri ustanovil pravidlo, že iba jedenkrát denne, a to večer chlieb a vodu v stanovenom množstve, aby bratia nemali ťažkosti vstávať na polnočné bohoslužby kvôli plným žalúdkom. Mnisi mali vo svojich kéliach (izbách) prebývať v mlčaní. Aj napriek prísnyim pravidlám prichádzali na toto miesto vždy noví poslúšníci (novici).

Svätý Chariton ustanovil všetok poriadok v monastieri, ale vždy túžil po samote a mlčaní. Mal dar liečiť choroby a vyháňať zlých duchov. Často k nemu prichádzali ľudia s prosbami o pomoc a

preto svätý vyznávač nemohol zachovávať tichý mníšsky život. Rozhodol sa odísť do púšte, kde si našiel jaskyňu. V púšti sa živil iba rastlinkami, ktoré rástli okolo tohto miesta a slovom Božím. Mnohí ľudia a mnisi ho hľadali. Boh im odkryl miesto prebývania svätého Charitona a po čase tu bol založený druhý monastier. Po tomto skutku svätý Chariton zase odchádza do púšte a podobným spôsobom zakladá aj tretí monastier nazývaný „Sukijskij“ (stará lavra).

Nakoniec sa usadil na vysokej hore nad starou lavrou. Vysoko v skalách bola ťažko dostupná jaskyňa a v nej prepodobný mučeník prežil mnoho rokov až do svojej smrti. Modlil sa za všetkých mníchov a za monastiere, ktoré založil a mnoho jeho duchovných detí k nemu prichádzalo po radu. Boh po jeho modlitbách vyvedol z kameňa prameň vody, podobne ako v Starom Zákone pre Izrael. Starec totiž nechcel zaťažovať bratov a sám už nevládal chodiť po vodu, preto prosil Boha o tento dar.

Boh prepodobnému Charitonovi vyjaviť, že sa blíži čas jeho odchodu do nebeských príbytkov. Dal posledné poučenia a v pokoji odišiel k nášmu Nebeskému Otcovi, bez bolesti a v pokoji ako o to prosíme v ektenii. Jeho telo bolo pochované v monastieri Fare.

Prepodobne otče náš Charitone moli Boha o nas!

Podľa knihy „Žitija svjatych svjatago Dimitrija Rostovskago“

Spracoval Alexander

Otázky a odpovede

Otázka: „Ľudia často nosia ikonky na rôznych príveskoch, náramkoch a kľúčenkách. Je to správne a úctivé? Vopred ďakujeme za vašu odpoveď.“

Odpoveď: „Za istých okolností to je správne a za iných nie je. Správne je to vtedy, keď prívesky alebo kľúčanky s ikonami nosí človek, ktorý si ich váži a správa sa k nim s úctou. Nesprávne je to vtedy, keď ich niekto nosí bez úcty,

hádže nimi, kladie na špinavé miesta a podobne. Vo všeobecnosti sa v Cirkvi od najstarších čias zaužívala tradícia posväcovať všetky

rozumné činnosti a predmety nejakým kresťanským symbolom alebo vyobrazením. Kríž sa napríklad vešia na krk, pripieňuje na odev, kladie na čestné miesto v aute, na steny domov alebo rôznych miestností v práci atď. Raz som ho videl vyobrazený dokonca aj na kuchárskej vareche. Podobne aj malé alebo väčšie ikonky môžeme vidieť zavesené na krku, prilepené v aute, položené na stole, zavesené na stene, umiestnené na obálkach kníh alebo na všelijakých iných predmetoch. Robí sa to preto, aby nám všade, kde sa nachádzame, pripomínali dobrotu a lásku nášho Boha, Jeho prítomnosť a sväté prikázania a tiež potrebu modliť sa k Bohu, Presvätej Bohoro-

dičke a svätým. Kdesi som čítal príbeh o jednom monachovi, ktorý sa snažil modliť vždy a všade, ale neskôr uveril myšlienke, že na niektorých miestach sa to nehodí. Táto myšlienka tak narušila jeho modlitbu, že sa postupne modlil čoraz menej a vpadol do veľkých pokušení a hriechov. Potom sa, sláva Bohu, spamätal a uvedomil si, že nikde netreba na Boha a modlitbu zabúdať a je dobré, keď nám to rôzne sväté kríže a ikony pripomínajú.

Už viackrát som sa stretol s mládežníkmi, ktorí hovorili, že napríklad čotky s krížikom na ruke alebo prsteň s nadpisom „Spasi i sohrani“ im hocikedy

pripomenú Isusovu modlitbu. Stačí, keď sa ich dotknú, alebo im na nich padne pohľad. Jedinou výnimkou, kde sa netreba modliť, sú nepravoslávne bohoslužby a obrady falošných liečiteľov, aj keby tam boli kríže a ikony. Na tieto obrady jednoducho netreba chodiť a vyhneme sa všetkým súvisiacim problémom a prekážke v modlitbe. Na záver zostáva už len poprosiť Boha, aby nám pomohol modliť sa naozaj úprimnou modlitbou a naďalej Mu zasväcovať celý svoj život a všetko, čo nás obklopuje v úcte a láske k všetkým ľuďom. S láskou v Christu“

jerej Štefan Pružinský, ml.

Zobrazenia Isusa Christa boli v prvotnej Cirkvi zväčša symbolické - baránok, pastier, vinič, ryba, Orfeus a pod. Naproti tomu, zobrazovania Bohorodičky sú v katakombách priame, hoci boli potrebné aj vonkajšie rozpoznávacie znaky. Najstarobylejšie zachované vyobrazenia Bohorodičky v katakombách pochádzajú z 2. storočia. Bohorodička je vyobrazovaná v scéne poklonenia mudrcov z Východu, v Zvestovaní a v scéne Narodenia Isusa Christa. Často sa zobrazuje aj ako „Oranta“, t. j. s modlitebne vztýčenými rukami. Takéto vyobrazenie podčiarkuje jej úlohu orodovníčky pred Bohom za Cirkev a za celý svet. Takto sa často zobrazuje až dodnes. Spoločne s vyobrazeniami, priamymi alebo symbolickými, Spasiteľa alebo Bohorodičky, vidíme v katakombách aj zobrazovania apoštolov, prorokov, mučeníkov a tiež obrazy anjelov – jednoducho všetky možné typy kresťanskej ikonografie.

Pre umenie prvých storočí je charakteristické aj zobrazovanie Bohorodičky s mládencom Christom na rukách. Aby sa ukázalo, že táto vyobrazená žena je Presvätá Bohorodička, bolo potrebné sústrediť pozornosť aj na vonkajšie detaily (znaky). Týmito vonkajšími znakmi sú starozákonný prorok a hviezda vyobrazená nad hlavou ženy. Prorok drží v ľavej ruke zvitok alebo rukou ukazuje na hviezdu nad Bohorodičkou. Jedni hovoria, že je to prorok Izaiáš kvôli jeho slovám: „Hospodin

ti bude večným svetlom“ (Iz 60, 19), pretože hviezda je symbolom nebeského svetla. Iní predpokladajú, že je to Balaám so svojimi slovami: „Vyjde hviezda z Jáкова, povstane žezlo z Izraela“ (4Mjž 24, 17). Na hlave Bohorodičky je pokrývka – charakteristický znak vydatej ženy, akou aj bola podľa všeobecnej mienky. Pokrývka hlavy je črta historickej reality, ktorá sa v pravoslávnej ikonografii zachovala dodnes vo vyobrazeniach Bohorodičky. Toto zobrazovanie Bohorodičky je zároveň historické aj symbolické a toto zjednotenie historického realizmu a symboliky je základom cirkevného umenia. Umelecký jazyk Cirkvi tej doby (tak ako aj jej dogmatický jazyk) nemal ešte tú presnosť a jasnosť, ktoré nadobudol v nasledujúcom období a vďaka ktorým dnes vždy spoznáme na ikonách Božiu Matku – nie sú nám potrebné žiadne vonkajšie znaky, ako napr. prorok, ktorý by na Bohorodičku poukazoval (dnes postačujú napr. tri ornamenty - po jeden na každom pleci a jeden na čele ako symbol neustáleho panovania). Umelecký jazyk Cirkvi sa v tej dobe nachádzal v čase svojho formovania a fresky katakomb prekrásne ilustrujú prvé etapy tohto jeho vytvárania sa.

Objektívna veda potvrdzuje, že sa v katakombách už od prvých čias objavuje nový štýl umenia, vlastný len kresťanstvu. Toto umenie podáva učenie Cirkvi a je v súlade so Svätým Písmom. V súlade s tým je aj cieľ tohto umenia – nie v zobrazení každod-

denného života, ale v pochopení jeho zmyslu; nie v tom, aby vyjadrilo problémy života, ale v tom, aby dalo na tieto problémy evanjeliovú odpoveď.

Základný obsah zobrazených postáv tohto obdobia (Bohorodičky, svätých) je ich státie pred Bohom v najrôznejších životných situáciách, najmä však v modlitebnom rozporení. Tento obsah sa podáva najmä cez kompozíciu „Oranty“, čo je starobylé gesto pre modlitbu, ktoré bolo nielen rozšírené, no stalo sa aj symbolom v kresťanskom umení. V rímskych katakombách nachádzame veľký počet „oránt“ ako zosobnení modlitby alebo modliacej sa Cirkvi. Toto gesto je vlastne poloha pozdvižených rúk. Nie je to čisto

kresťanský symbol, bol známy aj v pohanskom svete aj v starobyľom Izraeli. Napr. v žalmoch sa spomína niekoľkokrát. Modlitebný stav je základným obsahom najrôznejších zobrazených námetov. Vyobrazuje sa nielen postava, ale viac vnútorný, duchovný stav osôb – modlitba. Tak kresťan, ktorý mal byť vždy pripravený k vyznaniu svojej viery aj cez mučenícky podvih, mal neustále pred očami to vnútorné státie pred Bohom, ktoré si mal chrániť za každej okolnosti. Poukazovalo sa na to, čo uspokojovalo i posilňovalo dušu, a nie to, čo vyvolávalo strach a odpudzovanie.

Okrem modlitby sa v ranokresťanskom umení vyobrazovala aj námaha (ťažkosti) – na znak jej očistného významu a aj preto, aby bolo pripomenuté, že každá námaha sa má konať na Božiu slávu. Špecifikom ranokresťanského umenia je zobrazenie postáv robené s minimom detailov. Táto skúposť (jednoduchosť) v prostriedkoch vyobrazovania súhlasí s jednoduchosťou evanjeliovej zvesti. V Evanjeliu sa udalosťami, ktoré opisujú históriu ľudstva, venuje len niekoľko riadkov. Takisto i obraz nám poukazuje len to základné. V Evanjeliu aj v obraze sa pripúšťajú iba tie detaily, ktoré zvyrazňujú zmysel a význam danej udalosti. Všetky tieto črty nás vedú priamo ku klasickej forme pravoslávnej ikony. Od tohto času začali umelci privádzať svoje práce

k tej vyššej prostote a jednoduchosti, hĺbka obsahu ktorej je dostupná len duchovnému zraku. Umelec očisťoval svoje umenie od všetkého individuálneho, zostával anonymom (práce sa nepodpisovali) a všetko úsilie umelca sa sústreďovalo na podanie Tradície. Umelec sa musel vzdať svojho vlastného estetického cítenia a využiť všetku krásu viditeľného sveta na podanie sveta horného – duchovného. Kresťanskí umelci začali zobrazovať postavy, ktoré sú zviazané aj s pozorovateľom, ku ktorému sú obrátené a akoby mu ponúkali svoj modlitebný stav.

Symbolika tohto obdobia nie je hra slov či pojmov, abstraktná či svojvoľná. Vidíme v nej logický systém prenikajúci evanjeliovou blahozvest'ou. Aj jazyk týchto symbolov splnil svoju úlohu, lebo prostredníctvom neho bolo kresťanstvo odkryté pre väčšie masy ľudí, ktorých posvätilo i vychovávalo a z ktorých vzišiel celý rad mučeníkov.

V prvých obdobiach kresťanstva bola symbolika cirkevného umenia hlavne ikonografická: ako symboly slúžili vyobrazené predmety, napr. ryba, vínny kmeň a iné, alebo historické scény, ktoré mali symbolický význam, napr. vzkriesenie Lazara – symbol prichádzajúceho všeobecného vzkriesenia. Každý takýto symbol, ako forma zobrazenia, ktorú Cirkev prijala, sa už nemenil a používal sa po celom vtedajšom kresťanskom svete. Vošiel do obsahu všeobecného symbolického jazyka a bol dostupný a pochopiteľný

pre každého kresťana, nezávisle od jeho národnosti či kultúry.

Ranokresťanské umenie je umenie liturgické aj dogmatické; je to originálne duchovné vedenie a preto netreba brať seriózne tvrdenia, že sa toto umenie objavilo mimo Cirkvi a nemalo v nej žiadny význam až do 4. storočia. Naopak, toto umenie znamená presne stanovené cirkevné vedenie i prísnu kontrolu prác umelcov. Nič v ňom nedávalo možnosť samostatného rozhodovania sa umelca, jeho vlastného chápania. Všetko je tu osnované na učení Cirkvi. Od počiatku Cirkev začala vytvárať taký umelecký jazyk, ktorý by vyjadril tú istú pravdu, ako jej jazyk slovný. Ako vieme, tento jazyk sa bude, ako aj bohoslovie Cirkvi, v historických etapách svojho života, rozvíjať ďalej – obohacovať sa, rozširovať a zdokonaľovať.

Použitá literatúra:

УСПЕНСКИЙ, Л. А.: Богословие иконы Православной Церкви. Москва 1997.

ЕВДОКИМОВ, П.: Искусство иконы. Богословие красоты. Клин 2005.

АЛЕКСЕЕВ, С.: Иконописцы Святой Руси. Санкт-Петербург 2008.

АЛЕКСЕЕВ, С.: Энциклопедия православной иконы. Санкт-Петербург 2007.

pripravit Ján Husár

Kázeň o ostatkoch svätých

Vo imja Otca i Syna i Svjataho Ducha. Sláva Isusu Christu!

Kde sú dvaja, alebo traja v mojom mene, tam som Ja medzi nimi. (Mt 18, 20). To sú slova samotného Boha a človeka, Spasiteľa nášho, Christa Isusa. Áno, bratia a sestry, sám Isus Christos je aj teraz medzi nami. Je medzi nami, lebo my sme vo viere a láske k Nemu a k sebe navzájom. Dar-
mo si budeme myslieť, že ak pôjdeme dvaja alebo traja do baru piť a zabúdať na svoje hriechy a nášho Spasiteľa, že aj to nám bude On žehnať. Lebo toto spoločenstvo s Christom a Jeho svätými je len v svätej Jeho Cirkvi, v Eucharistii a nie v hriechu, lebo hriech je odklon od Boha.

Premúdrosť Božia nenecháva človeka na púti k večnosti samého. Dáva nám mnohé prostriedky k nášmu napredovaniu. Bohoslužby, modlitbu, ikony, svätenú vodu, pôst a pod. Jednou z nich, a tak typickou pre naše prvoslávie sú ostatky svätých – mošči.

Mošči svätých sú ako pramene, neviditeľne z nich vyteká blahodať, v niektorých sa ale prejavujú viditeľné znaky Božej blahodate ako voňavé myro a pod. Snáď najznámejším

príkladom toho je sv. Dimitrij Mirotočivý, z ktorého vyteká myro už 1700 rokov od jeho umučenia a vďaka tomu dostal svoje pomenovanie. Veľkomučeníca Evfimija Vsechvaľna, umučená v roku 304, v deň, na ktorý pripadá jej pamiatka umučenia, každým rokom z tela mučenice, z jej rán vyteká krv. Touto krvou biskup pomazával ľudí na uzdravenie od ich nemoci. Podobná vec sa spomína aj v živote

mučeníkov Adriana a Natálie, keď mučitelia niesli telá mučeníkov na spálenie, svätá Natália a ostatné ženy ich nasledovali a na ceste zbierali mučenícku krv do svojich drahých šiat i chránili ju u seba a pomazávali sa ňou. Samotná sv.

Natália chránila ruku svojho muža – mučeníka. To je viera a láska!

Svätí v tele, keď žili na tomto svete, boli plní Svätého Ducha a keď z tohto sveta odišli, blahodať Božia ich telá neopustila. Vďaka tomu máme možnosť čerpať od našich zosnulých otcov a matiek ich blahodať. Aspoň čiastočne môžeme okúsiť to, čo pripraviť Boh tým, ktorí Ho milujú...

Medzi viditeľnou, pozemskou Cirkvou a neviditeľnou, nebeskou, čiže aj medzi nami a týmito Božími svätými, jestvuje nepretržité modli-

tebné spojenie. Uctieame svätých a naše modlitebné spojenie s nimi je živou skúsenosťou Cirkvi. Tým, ktorí nemajú túto skúsenosť, je ťažko pochopiť spoločenstvo so svätými ako modlitebné spoločenstvo.

„Či snád' neviete, že naše telo je chrámom Ducha Svätého, ktorý vo vás prebýva?“ (1 Kor 6, 19). A Ten Duch je Pán, ako píše apoštol Pavol. A ešte: „Kto ničí chrám Boží, toho zničí Boh.“ (1 Kor 3, 17). Sv. Ján Damaskin sa pýta, ako si nemáme potom ctiť tie oduševnené chrámy Božie, oduševnené príbytky Boha? Ved' žijú v tak tesnom spojení s Bohom! A ako potom nemáme uctievať tých, ktorí boli a sú Božími oddanými služobníkmi, priateľmi a synmi? Ved' česť, ktorú preukazujeme najlepším spoluslužobníkom, je dôkazom lásky, ktorú prechováame k spoločnému Vládcovi. Áno, to sú tí, ktorých svet nebol hoden...

Svätiteľ Ambróz Milánsky v krátkosti, ale objemne hovorí, že ostatky svätých sú „semenami večnosti“. A tak usilujúc sa o duchovný stav, prikladajú kresťania veľký význam modlitbe. Prosia navzájom o modlitby a veria, že „mnoho zmôže modlitba spravodlivého“ ako sa píše v liste ap. Jakuba (5, 16). Avšak život pokračuje aj po smrti. Bolo by čudné si pomyslieť, že modlitby zbožného kresťana sa vznášajú k Bohu počas jeho života v tomto dočasnom svete, ale nie potom, keď tento „zomrie a bude s Christom“ (Flp 1, 23). Ak sa teda stáva, že keď človek žije ešte na tomto svete, to tým viac modlitba pokračuje po jeho pre-

chode do Kráľovstva slávy. V ňom podľa Zjavenia apoštola Jána „vystúpil dym kadidla s modlitbami svätých z rúk anjelov prd Bohom“ (Zj 8, 3 - 4). Skutočne už epitafy, čiže nápisy na hrobových pomníkoch mučeníkov raného kresťanstva ukazujú, že ľudia od samého počiatku prosili o modlitby za živých od tých, ktorí prešli do nebeského Kráľovstva. Aj svätý Gregor Nisský hovorí, že „tí, ktorí držia mošči objímajú živé telo svätého, plné sily... a prelievajú úctivé slzy i lásku k nemu, tak obracajú k nemu modlitby o zastúpenie...“

A či by nám nestálo za námahu, aby sme si našli nejakého ochrancu, priateľa, napr. právnika, ktorí by sa nás vedel zastáť pred svetskou vrchnosťou, úradmi a pomohol nám? Nemáme tým skôr prejavovať úctu tým pomocníkom celého ľudského pokolenia, ktorí za nás prednášajú prosby samotnému Bohu Najvyššiemu? Tak teda slávme ich pamiatku, prídme ku Eucharistii – zjednoťme sa s nimi, stavajme im chrámy, rozprávajme si ich životy, napodobňujme ich, radujme sa s nimi... a potom sami svoje duše a tela učiníme ich živými pomníkmi a ikonami.

Na záver snád' najkrajšie bude uviesť slovo Jána Zlatoústeho: „Boh sa s nami delí o mučeníkov – Sám berie ich dušu, no telá akoby nechával nám, aby ich sväté ostatky nám navždy pripomínali ich cnosti“.

Amiň. Christos posredi nas!

čtec Miroslav

ИСТИНА

*...Da ľúbite druh druhu,
jakože voľubích vý...*

Jn 13, 34

Dňa 25. júla 2010 v chráme sv. Paraskevy vo svidníckom skanzene prijali sv. Tajinu manželstva naši mládežníci Viliam Kimák a Lucia Cichá, a takto vstúpili do spoločného života v Christu. Všetci im srdečne blahoželáme a prajeme predovšetkým veľa Božej blahodate a krásne prežitých rokov v ich ďalšom živote.

Veľa Božích milostí vyprosujeme našim mládežníkom Zdenkovi Tarabčákovi a Ľubke Sičákovej, ktorí 7. augusta 2010 prijali sv. Tajinu manželstva. Nech ich Presvätá Bohorodička ochraňuje svojím omoforom po všetky dni ich života v pokoji, láske a porozumení na mnohaja i blahaja lita.

Slzy anjela (podobenstvo)

Letel po nebi anjel menom Charis (požehnanie) a rýchlo priletel k svojim bratom anjelom. Oni sa ho začali pýtať: „Prečo si taký smutný? A prečo sa ti v očiach lesknú slzy?“

„Som smutný,“ odvetil Charis, „pretože som priletel zo zeme.“

„Naozaj je tam tak smutno?“ spýtali sa ho anjeli.

„Áno, smutno,“ povedal Charis. „Anjelovi nemožno vidieť všetko, čo sa tam deje.“

„Tak nám povedz, čo také sa tam deje,“ prosili ho.

„Keď vám rozpoviem, sami zapláčete,“ povedal im Charis.

„Bol som v jednej krajine, kde sú ľudia pokrstení nazývajú sa kresťanmi. Medzi domami dvoch bohatých ľudí stojí malá biedna chalúpka. Strecha od vlhkosti zarástla machom, chalúpka sadla do zeme, celkom nah-

nila. V tej chalúpkke žila chudobná vdova s malými deťmi. Pracovala zo všetkých síl, no nemohla uživiť svoje deti, a preto jej bolo ťažko. Nakoniec ochorela. Susedia-boháči, jej požičali peniaze na dlh a zmocnili sa jej záhrady, ktorú si medzi sebou rozdelili. Po čase sa vdova zotavila, no nie nadhlo: ťažká práca ju opäť uložila do postele a nakoniec ju Hospodin povolal k sebe. Bol som pri tom, keď zomrela. Pri jej posteli stáli iba jej biedne siroty, ktoré veľmi plakali, zalamovali rukami a bozkávali jej bezduché telo. Nebolo okrem nich nikoho, lebo u suseda-boháča bola svadba. Na druhý deň, pravda, prišli niektorí, ktorí sa dozvedeli, že je mŕtva. Začali rozprávať, kto je povinný dať dosky na rakvu, dokonca sa medzi sebou pobili. Nakoniec dedinský starosta palicou prinútil štyroch dedinčanov, aby položili telo do rakvy a spolu s kňazom vypevadili mŕtvu na cintorín.“

„Tak preto plačeš? Kvôli nej, chúd'atku, a kvôli sirotám?“ spýtali sa anjeli.

„Nie kvôli nim,“ odvetil Charis. „Ona, chúd'atko, trpela už tam. A teraz sa jej duša teší v Kráľovstve Nebeskom. Ja neplačem kvôli sirotám, lebo som vnukol dobré myšlienky chudobným ľuďom, u ktorých je láskavé srdce, nie ako u tých bohatých, a oni si zobrali siroty medzi seba a prijali ich ako svoje.“

„A prečo si taký uplakaný?“ pýtali sa ho ďalej.

„Plačem kvôli tým dvom boháčom, ktorí sa zmocnili záhrady sirôt, a medzi tým nechceli dať ani drevo na rakvu mŕtvej. Plačem kvôli spoločnosti, z ktorej sa stali hlučné pohreby neúprimných ľudí, s obzerstvom a pijanstvom. Ale úprimnú a čestnú trpiteľku sa im lenilo položiť do rakvy a podniesť na cintorín!“

Všetci anjeli zaplakali a povedali: „Ó, Isuse Christe! Ešte aj teraz sú ľudia, ktorí nosia Tvoje meno nepoznajúc Teba!... Zmiluj sa a odpusť im!“

Z knihy: Kvapôčky, príbeh o vážnom pre deti a dospelých

preložila Alena Hvižd'aková

Vernosť

Jeden pohanský cisár prikázal priviesť k sebe kresťanského biskupa chcel od neho, aby sa zriekol svojej viery a priniesol obeť modlám.

„Pane, neurobím to,“ neoblomne odvetil biskup.

„Ako?!“ zakričal rozhnevaný cisár. „Vari nevieš, že tvoj život je v mojich rukách? Jeden okamih a budeš popravený.“

„Áno, ja viem,“ odvetil biskup, „no predstav si, Pane, že by jeden z tvojich verných sluhov bol v rukách nepriateľov. Oni by sa všemožne usilovali prinútiť ho zrieknuť sa ťa, no on by ostal neochvejný. Potom by ho nepriatelia zbili, vyzliekli zo šiat a odohnali by ho od seba. Povedz mi, keby prišiel k tebe, nedal by si mu lepšie oblečenie a neodmenil by si ho nezvyčajnou poctou a slávou?“

„Prirodzene, že áno,“ odvetil cisár. „No ako to s tým súvisí?“

Zbožný biskup mu to vysvetlil: „Pane! Môžeš mi vyzliecť šaty - moje telo, no Hospodin môj ma oblečie do nových, lepších šiat. Povedz mi mám si tak ceniť súčasné oblečenie, aby som sa pre neho zriekol svojej vernosti?“

Zahanbený cisár povedal: „Chod! Tvoja vernosť k tvojmu Hospodinovi ti zachránila život.“

Z knihy: Kvapôčky, príbeh o vážnom pre deti a dospelých

preložila Alena Hvižd'aková

Ε

[je]

Ε

Ε

Ε

ΕΥΑΓΓΕΛΙΕ

Jevánheliije
(Evanġelium)

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΑ - Jevcharístija (Eucharistia, sv. tajna
Príjímánie, Christovo telo a krv)

ΕΛΕΟΣΒΛΨΗΝΙΕ - jeleosvjaščénije (pomazanie, církevná
tajna, ktorú vykonáva duchovný u chorého cloveka)

ΕΛΕΟΠΟΜΑΖΑΝΙΕ - jeleopomázanie (obrad na konci utrene,
pri ktorom duchovný berie olej z horiacej lampady - vecneho
svetla a pomaze - urobí kriz na cele prítomných v chráme)

ΕΛΕΪ

jelej
(olivový olej)

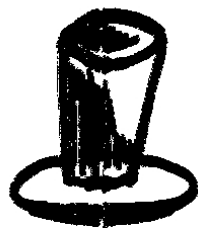
ΕΠΗΡΚΟΠΖ

jepískop
(episkop - dohliadateľ)

ΕΠΙΤΡΑΧΪΛ

jepitrachíl (epitrachíl -
jedno z knazských
oblečení, ktoré sa oblieka
na krk pod rízu)

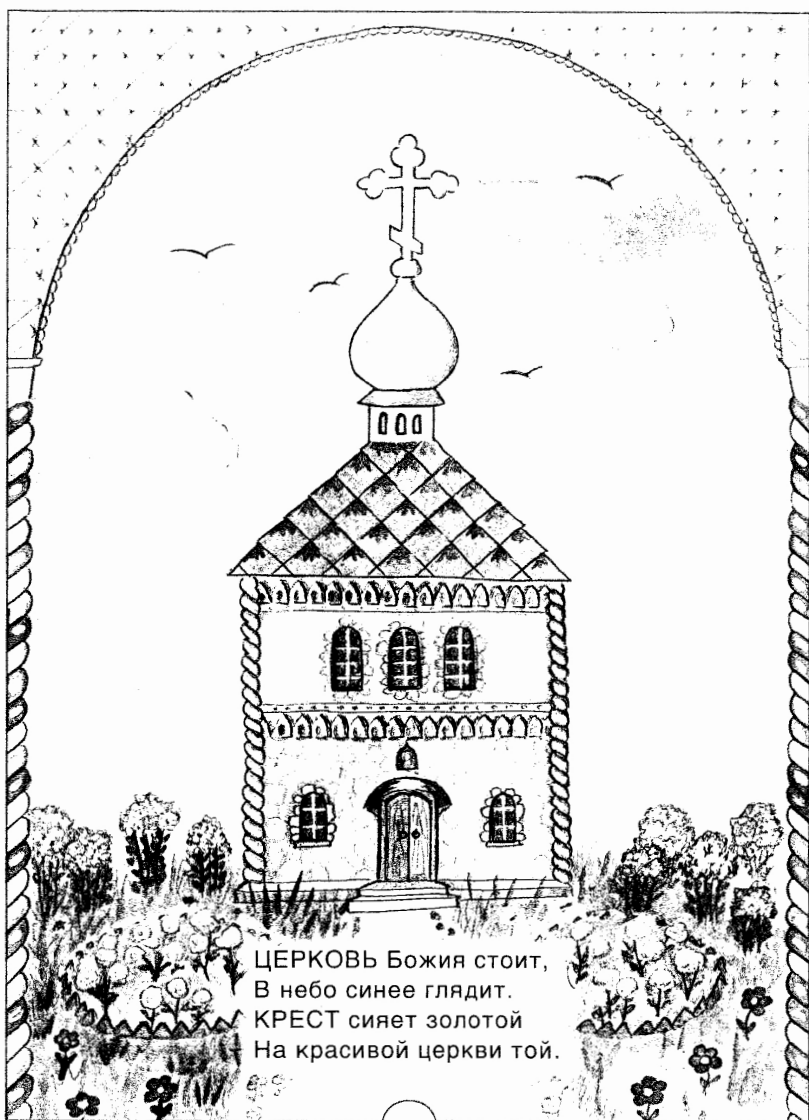
62-5

pripravila: Tatiana Mihaličová

Milé deti!

Prišla jeseň a s ňou aj škola a mnoho iných povinností. My sme však na Vás nezabudli a aj tentokrát sme pre Vás pripravili zaujímavé úlohy.

1. Tento krásny obrázok si môžete vyfarbiť a urobiť ho tak ešte krajším.

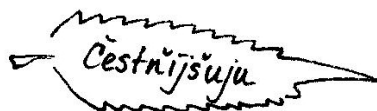

2. Júúj...vietor nám rozfúkal lístky a s nimi aj slová z modlitby. Skús ich nájsť a správne doplniť.

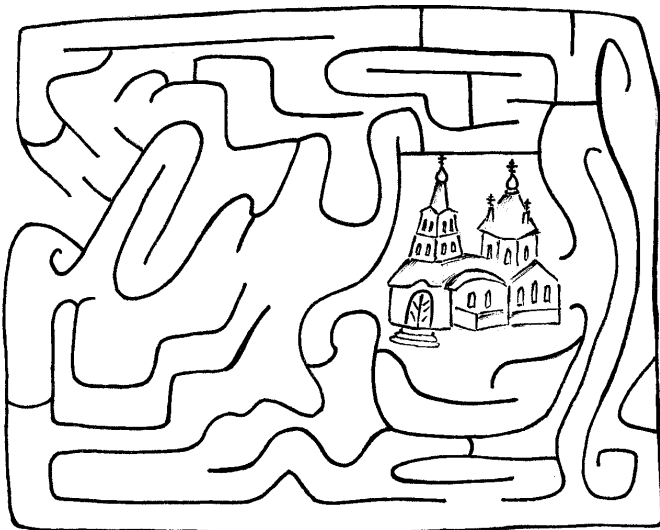
Dostójno jésť jáko _____,
 blažití Ťá _____,
 prisnoblážennuju i preneporučuju,
 i _____ Bóha nášeho.

_____ Cheruvim i slávňišuju bez sravnénija Serafim,
 bez istl'ínija _____ róždšuju,
 súščuju Bohoródicu Ťá _____.

3. Nájdí správnu cestu do cerkvi.

Preklad k obrázku:

Cerkov Božia stojí,
 V nebo modré hl'adí,
 Krest žiarí zlatý,
 Na tej krásnej cerkvi.

Úlohy pripravili Janka a Lucia

Zemiakové placky plnené jablkami

1 kg Zemiakov uvarených deň vopred

150 g hladkej múky

Štipka soli

700 g jablák

Cukor

Škorica

Olej

Škoricový cukor

Práškový cukor

Uvarené zemiaky prepasírujeme a zmiešame s múkou. Vytvarujeme valček, rozdelíme na dieliky a rozvalkáme na hrubšie plátky. Nastrúhame jablká a pridáme cukor zo škorice podľa chuti. Na jeden plátok dáme plnku, prikryjeme druhým, konce postláčame a vyprážame v rozohriatom oleji. Necháme okvapkať a obalujeme v práškovom a škoricovom cukre. Môžeme použiť ľubovoľnú náplň.

Tofu na hubách s hráškom

250 g údeného tofu

5 väčších zemiakov pokrúpaných na kocky

1 dl oleja, 1 cibuľa

500 g mrazeného hrášku

250 g čerstvých šampiňónov

Sol'

Mleté čierne korenie

Mletá sladká paprika

Vegeta

Kari korenie

Sójová omáčka

Mletá rasca

Petržlenová vňať alebo pažítka

(všetko podľa chuti)

Na oleji speníme nakrájanú cibuľu, pridáme plátky šampiňónov, hrášok, zemiaky a tofu pokrúpané na kocky. Osolíme a ochutíme všetkými koreninami, podlejeme vodou a podusíme domäkka. Nakoniec posypeme petržlenovou vňaťou alebo pažítkou. Môžeme podávať bez prílohy alebo s pečivom.¹

Nutela z jablák

3 kg jablák

1 kg cukru

200 g kakaa

1 horká čokoláda alebo čokoláda na varenie

Kyselina sorbová

Jablka ošúpeme, zbavíme jadierok a nakrájame na menšie kúsky. Jablká dáme variť s litrom vody kým sa nerozvaria. Pridáme cukor, kakao, čokoládu a chvíľu povaríme kým sa cukor a čokoláda nerozpustia. Nakoniec pridáme kyselinu sorbovú. Plníme do zaváraninových pohárov a sterilizujeme.

pripraviť Markella

¹ <http://www.recepty.bringer.sk/recept/zele-nina-a-huby/0/najnovsie/tofu-na-hubach-s-hraskom/>

Drahocenné vykúpenie

Isus Christos prišiel na svet kvôli nám - hriešnikom. „*Lebo Syn človeka prišiel hľadať a zachrániť, čo sa stratilo*“ (Lk 19, 10). „*Neprišiel som, - hovorí Spasiteľ, - volať spravodlivých, ale hriešnikov*“ (Mt 9, 13). Akoby volal smerom k hriešnikovi a Hovoril: „Prečo si ma, hriešnik, opustil? Prečo sa vzdáľuješ od Toho, Ktorý ťa ľúbi? Spomeň si, že kvôli tebe som sa narodil z Panny a prijal na seba podobu služobníka“ (Flp 2, 7).

„Kvôli tebe som sa ponížil, pokoril, žil na zemi, plakal, namáhal sa, trpel prenasledovanie, ohováranie, rúhanie, rany, pľuvance a rôzne iné utrpenia a nakoniec zomrel potupnou smrťou – smrťou na kríži“ (Flp 2, 8).

Všetko toto Christos pretrpel kvôli tvojmu spaseniu.

Zišiel z nebies – aby si ty mohol na nebesá vystúpiť.

Pokoril sa – aby si ty, zrútený, mohol byť povýšený.

Trpel biedu – aby si ty, chudobný, získal nebeské bohatstvo.

Ponížil sa – aby si ty mohol byť preslávený.

Umrel – aby teba, mŕtveho, oživil.

Ty si zhrešil, a Ja som tvoj hriech vzal na Seba.

Ty si na vine, a Ja som za teba trpel.

Ty si dlžníkom, a Ja som tvoj dlh zaplatil.

Ty si bol odsúdený na smrť, ale Ja som umrel za teba.

Nezabúdaj človeče, že si bol vykúpený drahou cenou - „*nie striebrom*

alebo zlatom, ale drahocennou Mojou krvou“ (1Pet 1, 19). Pamätaj preto na všetky moje zásluhy, ktorými si došiel

k odpusteniu hriechov a večnému životu; čiň pokánie a tak budeš zachránený.

„*Ajhľa, stojím pri dverách a klopem. Ak niekto počuje*

moj hlas a otvorí dvere, vojdem k nemu a budem s ním stolovať a on so mnou“ (Zj 2, 20).

Ó božský, láskavý a najsladší hlas – hlas našej spásy. Milosrdný Isus, Milostivý náš Vykupiteľ! Neodstupuj od nás, hriešnych, ktorých si Svojou svätou Krvou vykúpil. Udieraj a udieraj do dverí našich kamenných sŕdc, silno udieraj Svojim spasiteľným hlasom, „*lebo tvoj hlas je príjemný a tvoj výzor krásny*“ (Veľp 2, 14). Začnime preto prosiť, hľadať a klopať; klopať na dvere Tvojho milosrdenstva (Mt 7, 7-8).

**Svjatiteľ Tichon Zadonskyj –
O dobroditeľjach.**

Pripravil **bohoslovec Michal**

Ikona Božej Matky „Ciliteľnica“

Ikona „Ciliteľnica“ sa nachádzala v Kartálinii, v Ciklanskom chráme. V Moskve, v Aleksejevskom ženskom monastieri, sa tiež nachádzala ikona „Ciliteľnica“. Na nej je Božia Matka zobrazená nad lôžkom chorého.

Táto ikona sa preslávila zázrakmi na konci 18. storočia. Jeden z klerikov Navarinského chrámu mal zbožný zvyk pri vchádzaní a vychádzaní z chrámu kľaknúť na kolená pred ikonou Božej Matky a pomodliť sa krátku modlitbu. Raz tento zbožný klerik

ochorel na nebezpečnú a trýznivú chorobu: začal mu hniť jazyk. Chorý v mysli povedal svoju zvyčajnú modlitbu k Božej Matke a vtedy uvidel svojho Anjela chrániteľa v podobe prekrásneho mládenca. Anjel zvolal k Presvätej Bohorodičke modlitbu uzdravenia. Náhle sa zjavila sama Božia Matka a ukázala znamenie Svojej veľkej lásky. Chorý zrazu cítil, že je zdravý. Tento zázrak bol dôvodom k napísaniu ikony Božej Matky „Ciliteľnice“.

Pred touto ikonou sa modlí o pomoc pri pôrode, kojení a v mnohých chorobách. Sviatkovanie tejto ikony je 18. septembra/1. októbra.

Modlitba:

Prijímí, o vseblahoslóvennaja i všemóščnaaja Hóspože Vladýčice Bohoródice Dívó, síjá molítvy, so slezámi Tebí nýní prinosímyja ot nás, nedostójnych ráb Tvojích, ko Tvojemu cíľbonósnomu óbrazu pínije vozsyľajúščich so umilénijem, jáko Tebí Sámoj zd'í súščij i vněmľuščij moléniju nášemu. Po kojemuždo bo prošéniju ispolnénije tvoríši, skórbí oblehčáješi, némoščnym zdrávije dáruješi, rasslábennyja i nedúžnyja iscíľáješi, ot bísnych bísy prohoňáješi, obídímyja ot obíd izbavľáješi, prokažénnyja

očisčáješi i malyja d'íti míluješi: ješče že, Hóspože Vladýčice Bohoródice, i ot uz i temnic svoboždáješi i vsjákiya mnohorazličnyja strasti vračúješi: vsja bo suť vozmóžna chodatájstvom Tvojím k Sýnu Tvojemú, Christú Bóhu nášemu. O Vsepítaja Máti, Presvjatája Bohoródice! Ne prestaj molítisja o nas, nedostójnych rabích Tvojích, slávjaš-

čich Ťa i počítájuščich Ťa, i poklaňajúščichsja so umilénijem prečístomu óbrazu Tvojemú, i nadéždu imúščich nevozvrátnu i víru nesumnínnu k Tebí, Prisnod'ívi Preslávňij i Neporóčňij, nýňi i prísno i vo víki vikóv. Amiň.

pripravila **Juliána Kuzanová**

Chlapec priniesol domov vysvedčenie. Známký na ňom veru neboli najlepšie. „Tak, chlapče, čo mi k tomu povieš?“ spýtal sa otec. „Na jednu vec môžeš byť naozaj hrdý,“ povedal chlapec: „Z môjho vysvedčenia ti je určite jasné, že som nepodvádzal!“

John Bacon, významný anglický sochár 18. storočia, na svojej smrteľnej posteli povedal: „V živote bolo pre mňa dôležité byť umelcom. Jedinou vecou, ktorá je pre mňa v tejto chvíli skutočne dôležitá je, že verím v Pána Isusa Krista.“

Otec sa hral so svojim synom Paťkom na skrývačku. Paťko sa schoval veľmi dobre a čakal, kedy ho ocko nájde. Po dlhom čase čakania vyšiel z úkrytu, lebo stratil trpezlivosť. Po ockovi ani chýru ani slychu. Paťko rýchlo pochopil, že jeho otec ho vôbec nehľadal. S plačom sa teda pobral k svojej mamke žalovať na ocka. Vtedy mamka pozdvihla oči k nebu a povedala:

„To isté vraví Boh nám ľuďom: Skryl som sa, ale nikto ma nechce hľadať.“

pripravila: **Zuzana Sadilková**

O kresťanskej výchove detí

Skôr, ako človek vyrastie do kresťana, musí sa proste stať človekom. Ak si prečítate v 25 kapitole u Matúša podobenstvo o kozloch a ovciach, otázka je tam jasne postavená: boli ste ľudskí, vyrástli ste v skutočného človeka? Pretože iba vtedy vyrastiete do takej miery, aby ste sa mohli spojiť s Bohom. Preto je potrebné učiť dieťa úprimnosti, vernosti, odvahe, takým vlastnostiam, ktoré z neho robia skutočne človeka; a nakoniec, je potrebné ho učiť súcitu a láske.

A k hovoríme o viere, musíme deťom predstaviť Živého Boha – nie n e j a k ý predpis či formálne znalosti. Predstaviť práve ten oheň, k t o r ý Christos priniesol

na zem kvôli tomu, aby všetky národy a v každom prípade každý veriaci sa stal „neopalimoj kupinoj“ – nikdy nezhoriacim krom. Aby horel, bol svetlom, teplom, zjavením pre druhých ľudí. A preto musíme približovať Živého Boha – a to práve príkladom svoj-

ho života. Duchovný otec mi hovoril: nikto nemôže odísť zo sveta a dôjsť do večnosti, kým neuvidí v očiach alebo v tvári aspoň jedného človeka žiaru večného života. Práve preto musíme druhým predávať Živého Boha, živú vieru, realnosť Boha; všetko ostatné príde samo.

Neobdivujem, keď deti učia metódicky, hovoria, že život Isusa Christa plynul tak a tak. Deťom nie je potrebná informovanosť, ale tie veci, ktoré môžu prejsť do ich vnútra, potrebný je živý kontakt, ktorý môže rozochvieť dušu, nadchnúť ju. Nie je potrebná história ako História. Aj keď budú rozprávania rôznorodé, nájdu svoje miesto, keď príde ich čas. Veľmi podstatné je to, že dieťa vie častokrát o Bohu a Božích tajomstvách viac, ako jeho rodičia. A prvé, čomu sa musia rodičia naučiť je, nemiešať mu jeho poznanie, nemeniť jeho osobné poznanie na mozgový katechizmus. Teraz nechcem negovať katechizmus ako taký; no často sa stáva, že dieťa vie – no nútia ho formulovať. A v momente, kedy namiesto toho, aby on poznával celým svojim vnútrom, prinútili ho naučiť sa nejakú frázu alebo definíciu, všetko umiera.

**Metropolita Surožskij Antonij: O
vstreče**
(http://www.metropolit-anthony.orc.ru/sretenie/sret_deti.htm)

Pripravila Zuzana Repková

Evanjeliové cnosti

Sebaovládanie (zdržanlivosti)

*Je úzka brána, čo vedie do života
je však málo tých, ktorí ju nachádzajú.
Opakom je široká cesta, čo vedie do zahynutia
žiaľ, mnohí ňou schádzajú.
Každé zlo je najprv myšlienkou, potom slovom,
nakoniec je už len krok, aby sa slovo stalo
skutkom.*

*Judáš patril k apoštolom
a lotor zase k zločincom,
odrazu si vymenili miesta
i taká je žitia nášho cesta.*

Dobrotivosť

*Božia dobrotivosť nemá hranice,
ak ju prijímame rozdáваме jej ovocie.
V prvotnej Cirkvi sa kresťania v nej pretekali
a navzájom sa k nej nabádali.
Nešlo o pasívne slová, ktoré by slovami ostali,
ale konkrétne skutky, ktorými pomáhali.
I dnes s dá prejaviť rôznym spôsobom
v odpúšťaní hriechov, i reálnym záujmom,
nakrmiť, napojiť...nepriateľa
v tom sa láska k blížnemu skrýva.
Nedať sa premôcť zlému,
ale dobrým premáhať zle!
Zdá sa to byť jednoduché, ale...*

Nina

Tábor v Uliči

Začalo sa to presne na sviatok apoštolov Petra a Pavla - 12. júla 2010, kedy sa pri pravoslávnom chráme v Medzilaborciach začala schádzať mládež, deti a ich rodičia, ktorí prišli vyprevadiť svoje deti do letného detského tábora. Deti sa veľmi tešili a boli plné očakávania, čo im týždeň v tábore prinesie. Tábor sa uskutočnil v malebnej dedinke Ulič.

V priebehu týchto dní nám Hospodin doprial naozaj pekné počasie, plné slnečných lúčov, ktoré občas vystriedali osviežujúce dažďové kvapky. Ani tie nás však neobrali o dobrú náladu a chuť zabávať sa. Pre deti sme sa snažili pripraviť pestrý program, aby ani jedno z nich nemohlo povedať, že sa čo i len chvíľku nudí. Prvý deň bol takpovediac zoznamovací, tvorili ho rôzne zoznamovacie hry či večerná diskotéka.

Nasledujúce dni pozostávali z rôznych aktivít ako turistika, športovanie, príprava krátkych scénok na danú tému, tímové činnosti, besedy, spev, opekačka a pod. Samozrejme každý deň sme začínali rannými modlitbami a večer sme nezabudli Bohu poďakovať za nádherne prežitý deň.

Tábor nás všetkých obohatil nie len o množstvo zážitkov, ale aj o vedomosti, ktoré sme získali aj na púti k miestu večného odpočinku igumena Ignatija Čokinu, kde sme odslúžili panachydu a dozvedeli sa viac zo života tohto svätca. Taktiež nás prišiel navštíviť o. diakon Vladimír Varga z Vojenskej základne - Vrtuľníkové Krídlo so sídlom v Prešove, ktorý nám po spoločnej liturgii porozprával o službe Bohu v armáde. Prednáška pokračovala diskusiou na rôzne témy z duchovného života vojak a spoločnými hrami. Jedno poobedie sme strávili v spoločnosti uličských policajtov, ktorí nám pripravili pestrý program. Zaujímavo nám porozprávali o činnosti pohraničných policaj-

to. Taktiež deti veľmi zaujala prezentácia zbrojového arzenálu alebo vozového parku a nakoniec nasledovala demonštratívna ukážka využitia psov pri výkone ich služby, ktorá sa deťom páčila asi najviac.

Každý deň v tábore bol výnimočný. Každý deň priniesol nové zážitky a poznatky. Deťom sa veľmi páčilo športovo- súťažné dopoludnie a takzvané hľadanie pokladu. Ani sme sa nenazdali a prišla sobota, deň odchodu. Bolo nám smutno, že tábor sa už končí a že ubehol tak rýchlo. Aj keď sme boli unavení a zničení, pri srdci nás hrial pocit, že deti sú šťastné a spokojné. Najkrajšie bolo pre nás vidieť radosť v očiach detí a počuť od nich, ako bolo v tábore dobre a že sa tam chcú vrátiť. To bolo a je pre nás odmenou a skutočnosťou, že letný detský tábor, ktorý sme uskutočnili prvýkrát, nebol zbytočný.

Zázraky sa konajú každý deň a jedného zázraku sme boli svedkami aj my, keď sme sa v nedeľu ráno všetci vo spolok stretli na nedeľnej bohoslužbe v Medzilaborciach. Bol to nádherný pohľad a neopísateľný pocit.

Na záver by sme sa chceli poďakovať v prvom rade Bohu, ktorý po celý týždeň nad nami držal ochrannú ruku. Veľká vďaka patrí arcidekanovi d. o. Mitr. Prot. Jánovi Novákovi za podporu, ktorú nám poskytol. Slová vďačnosti patria aj nášmu otcovi duchovnému Alexandrovi Zalevskému a jeho matuške Kvetoslave za ich pomoc a ochotu pri realizácii tábora. Touto cestou by sme sa chceli poďakovať aj o. d. Andrejovi Gontovi, o. d. Borisovi Hrustičovi, o. diakonovi Vladimírovi Vargovi, pohraničnému policajnému oddeleniu v Ulici a všetkým dobrým ľuďom, ktorí nám pomáhali pri organizácii a vytvorili tak príjemnú atmosféru.

Nakoniec veľké **ĎAKUJEME** patrí všetkým Korytnačkám, Žabkám, Delfinom, Slniečkam a mládežníkom, s ktorými sme vytvorili veľkú úžasnú rodinu. Dúfame, že sa o rok s Božou pomocou znova stretneme. Už teraz sa všetci tešíme.

Letný tábor Medvedie

Prišiel očakávaný čas a to čas prázdnin, čas kedy sa konajú letné tábory, nadobúdajú sa nové priateľstvá... Tieto prázdniny sme si vybrali náboženský tábor v Medveďom. Boli sme plní očakávania z toho, ako tam bude, či si nájdeme nových kamarátov, zážitky a prinesieme nové spomienky. V kalendári už svietil dátum 8. august, prišiel čas zbalit' si potrebné veci, rozlúčiť sa s rodičmi a ísť do dlho očakávaného tábora. Tábor sme začínali v nedeľu večernou. Po večerni nasledovalo ubytovanie, zoznámenie a predstavenie sa. Náš približný harmonogram tábora bol, že každé ráno sa začínalo rozcvičkou, nasledovala liturgia a ďalej vždy iný program, aby sme sa nenudili a zažili veľa nových a krásnych zážitkov. Hneď v pondelok sme boli na liturgii v Krajnej Porúbke do ktorej sme išli na pešo a poobede sme boli v Ladomírovej pokloniť sa moščam. Vedúci nám pripravili aj pekný večerný program, ktorým bola opekačka spojená s čítaním táborovej pošty, spievaním ľudových piesní a hraním na gitare... Najväčší úspech zožala rozprávka o Savčaka o Červenej Karkuľke. Takýto zaujímavý program bol celý týždeň. Rôzne túry, zaujímavé hry ako napríklad futbal, volejbal, maľovanie na chodník, či robenie záložiek do knižiek. Prišiel k nám o. Kost', ktorý nám niečo povedal o včelárstve a o tom ako sa vyrábajú sviečky. Z Poľska nás navštívili monašky, ktoré nám porozprávali o monastieri, ako si v ňom žijú a odpovedali nám na otázky, ktoré sme im položili. Keď prišiel piatok, s ním aj slzy v očiach a to preto, že bol záver nášho super tábora. Všetci sme si sľúbili, že sa o rok stretneme a napokon sa aj slzy stratili :). Chceli by sme poďakovať organizátorom tohto tábora a to o. Dercovi a jeho matuške. Samozrejme maše veľké **ĎAKUJEME** patri nie len im dvom ale aj o. Pružinskému s matuškou, o. Jacečkovi, o. Savčakovi a samozrejme aj Jožkovi, ktorý pre nás vymyslel príjemný budiček a ešte nakoniec našim vedúcim.

účastník tábora

ІСТИНА

Letný tábor Štôla

Dúfam, že o rok bude opäť ďalší tábor... Takto som si povedala, keď sme odchádzali z tábora v Štôle, kde sme boli od 17. do 23. júla.

Štôla je jedna krásna podtatranská obec s krásnym výhľadom na naše Tatry. Nebolo nás tam síce veľa, ale myslím, že nám tam bolo aj tak veľmi dobre.

Každé ráno, keď sme vstávali, sme sa trochu rozcvičili, aby sme sa na začiatok dňa dostatočne prebrali. Po rannej modlitbe a raňajkách už nasledovali hry. Hrali sme futbal, volejbal, hojdali sa na hojdačkách alebo sme len tak sedeli a rozprávali sa. Večer sme hrali rôzne spoločenské hry, kde sme si precvičili našu fantáziu a prehľbili mozgové závitky. V jeden večer sme si urobili táborák, opekali si špekáčky a spievali si. Chceli sme ísť aj na menšiu túru, ale počasie nám nejako neprialo. Ale vynášali sme sa a namiesto toho sme robili sviečky z včelieho vosku, lepili ikonky na drevo, pripravovali si masky na karneval. A na tom sme sa krásne zabavili a zatancovali si. Na sviatok svätého Eliáša sme boli v popradskom chráme, kde deti prijali Telo a Krv Isusa Christa.

Myslím, že každý má na tento tábor krásne spomienky, ktoré si uchová vo svojej pamäti a v srdiečku a dúfam, že o rok bude opäť ďalší tábor :)

účastníčka tábora

Tábor Modlitba očami detí

Táto krátka veta s hlbokým významom sa stala hlavnou témou letného tábora pre rómske deti z Lukova.

Náš tábor sa konal z príspevku Bratstva pravoslávnej mládeže a z darov Bohu známych a milých ľudí v Ruskej Volovej. Tento prejav podpory si nesmierne vážime. V krásnej prírode sme strávili dni plné radosti a šťastia, ktoré sa nedajú opísať. Radosť detí z pobytu nakazila aj nás – animátorov. Šťastné očká a usmiate tváre nám dodávali silu a chuť do práce. Deti sa nadchli duchovnými besedami, a so záujmom sa do nich zapájali. Jednou z úloh detí bolo vytvoriť vlastnú modlitbičku. Všetky boli výnimočné a my by sme sa chceli aspoň s jednou maličkou s vami podeliť: „Pane, chcem sa ti poďakovať, že mi odpúšťaš hriechy a teším sa, že verím v Teba.“ Renátka, 7.rokov

Na konci tábora bolo vyhodnotenie všetkých získaných poznatkov v hre Cnosť, ktorá mala nakoniec iba jedného víťaza. Bol ním malý Peťko, ktorý nás všetkých prekvapil. Touto cestou by sme sa chceli zo srdca poďakovať otcovi Bieloruskému, ktorý s láskou deti vyspovedal a otcovi Sičákovi, vďaka ktorému sa uskutočnila sv. liturgia a my sme mohli prijať sv. Eucharistiu. Marcelke za jej skvelé jedlá (na ktoré ešte stále počúvame samé chvály), Marekovi za veľmi kvalitnú prípravu duchovnej stránky. Najmä však ďakujeme Bohu, ktorý nám posielal do cesty dobrých ľudí ochotných nám pomôcť.

Deti si domov odniesli okrem množstva zážitkov a vecí, ktoré si samé vyrobili aj krásnu duchovnú skúsenosť.

Sláva Bohu za všetko!

Valika a Valika :)

PRAVOSLAVIÁDA

2010

Bratstvo pravoslávnej mládeže na Slovensku-SYNDESMOS, sk. Košice a PCO Košice

organizujú V. ročník

futbalovo-volejbalovo-stolno tenisového
športového dňa!

Svoju účasť nahláste do 10.11.2010 na tel.čísle:

0948 042 510 (02) - Jaroslav Guba

KEDY:

13. 11.

2010

ZRAZ:

Košice,
autobusová
stanica
8:30 h

ZŠ Ľudovíta Fullu, Maurerova 21 (sídliisko Dargovských hrdinov), Košice

Dobročinný spolok svätého Jána Šanghajského a
San - Franciského a
Pravoslávna Makovica

Vás srdečne pozývajú na duchovný seminár

AKTUÁLNE OTÁZKY PRAVOSLÁVIA

23.10.2010 o 9.00 hod - Nižná Polianka

Seminár je venovaný 15. výročiu založenia Dobročinného spolku
sv. Jána Šanghajského a San-Franciského a blížiacemu sa 3.
výročiu zosnutia Blažennejšieho Metropolitu LAVRA.

Program: 9.00 hod - akafist svät. Jánovi v chráme v Nižnej
Polianke

10.00 hod - duchovné prednášky v Kultúrnom dome

12.00 hod - občerstvenie

13.00 hod - pokračovanie prednášok

15.00 hod - slávnostné ukončenie seminára